

Observatoriulu ese de done ori in septemana, Mercuria si Sambata.

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singuratici seu dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 38.

— Sibiu, Sambata 14/26 Maiu. —

1883.

Totu intre patru ochi.

(A se vedé Nr. precedente).

Se vorbimu ceva mai incetu, cá se nu ne audia denuntiantii platiti si neplatiti.

Citindu articulu din „Telegrafulu romanu“ a dou'a óra, din deseale imputari ce se facu in acela cu cea mai buna intentiune, e preste putintia a nu presupune despre zelosulu seu scriitoriu intre altele, cá densulu isi face ilusiune mare, daca crede cumva, cá poporulu romanescu din acestu statu nu ar fi dominatu despoticesce, ci cá acesta s'ar refsatia sub legi liberali intru intielesulu genuinu alu cuventului, si s'ar bucura de tóte libertatile publice asecurate prin legi fundamentali, prin unu asia numitu Habeas corpus; adica cá si cum la noi, in acestea tieri ar potea fi vorba de a da in judecata pentru calcaru de legi relative la limb'a si nationalitatea romana, la bisericile romane, la dreptulu electoralu si alte câteva, necum pe ministrii, dara nici pe cei din urma functionari subalterni dela administratiune, nici chiaru pe câte unu notariu satescu. Ar trebui se cunóscemu odata si noi, cá asia numit'a constitutiune sub care gememu si suspinamu, are doue feçie, un'a întórsa spre Angli'a, grasa, inganfata si vesela, alt'a cátra Irlandi'a, uscativa, amerintiátóre si incrunzata. Vai de noi, daca ne voru steli ochii cá se le confundamu un'a cu alt'a si se nu cunóscemu starea exceptiunala in care ne aflamu.

Alta ilusiune este, candu publicistulu reflectandu la adunarile incepute la Clusiu si continuate in alte vreo diece tinuturi sustine, cá „acelea enuntiativni constata spontaneitatea absoluta“, pe care inse o afla greoie, venita tardiu, si apoi acestea le numesce scaderi. Dupa acésta publicistulu adaoge: „Daca n'ar exista initiativ'a particulara, fia de cluburi singuraticu, fia de individi singuratici, ar lipsi ori-ce miscare politica in sinulu poporului nostru.“

Noi in acestu punctu suntemu de parere diametralu opusa celei sustinute de „Telegr. romanu“; noi adica ne bucuramu din totu sufletulu, cá poporulu nostru, cá fruntasii lui au ajunsu cá se aiba intre sine ómeni sau si cluburi de ánima si capabili de a lua si dá consiliu bunu, a lua concluse salutarie, fara cá se astepte invitari, provocari, inboldituri cá cu furc'a de feru dela nu sciu ce locuri centrali. Din contra, noi nu vomu felicita pe nici-unu poporu, carele astépta cá se fia condusu pe calea emanciparei totu numai de cátra „auctoritati centrali“. Nu e vorba, isi au, trebuie se aiba si auctoritatile centrali vocatiunea, datorintiele si rolele lor; ce ar folosi inse ori-ce initiativ'a unei auctoritati centrale la unu poporu care nu scie cugeta, care nu simte jugulu apasatoriu, fiindu-cá este prea dedatu cu elu, care este lipsitu de ori-ce educatiune politica, a carui viétia nu ar fi de omu, ci numai cá o vegetatiune de plante, in fine care ar fi crescutu si invecitu in acea credintia religiósá, cá si cum chiaru si puterea satanei ar fi lasata totu dela Ddiu pe pamentu.

Acestea nu le dicemu noi, ci ele sunt o doctrina confirmata prin esperienti'a celoru mai renumiti politici din Europ'a; noi numai cátu ne-amu convinsu de valórea ei intru atáta, in cátu dorimu din sufletu cá aceea se prinda radecini cátu mai afunde in mintile toturor; se ne desvetianu odata de a fi portati totu de mana si de bete, cá pruncii esiti din scutetie si fasie.

Pana in dio'a de astadi mai domnesce la adversarii nostrii acea credintia invecita, cá ori-ce guvern despoticu tinendu de barba si de plete pe archierii unoru popóra precum sunt romanii sau serbii, ori aruncandu in temnitie intunecóse si inputite, sau cumparandu pe 5—6 barbati mai de frunte din natiunea lor, este de ajunsu cá se domnesce dupa poft'a ánimei preste poporulu intregu. Aduceti-ve aminte de respunsulu datu tocma in

acésta materia de cátra ministrulu Col. Tisza deputatulu dr. Polit in siedintia publica inainte numai cu trei ani. Cátiva agitatori pusi la umbra si poporulu serbescu va fi si va remanea celu mai supusu si paciuitu. Si nu mai departe decât in septeman'a trecuta cu ocaziunea ventilarei cestiuniloru bisericesci gr.-or. scrise trufasiulu „P. Naplo“ camu in sensulu acesta: Daca avemu pe episcopi, de altii nu ne pasa.

Da, asia credu ei, cá daca voru avea pe archierei legati de mání de pitióre si pe alti cátiva luati la góna de mórte, restulu, adica poporulu intregu cu tóta inteligenti'a sa póte fi consideratu si tractatu prea usioru cá totu atátea ciurde, ciredi, stave si turme de boi si vaci, de cai si magari, de oi si capre cuventátóre, dara la nimicu cugetátóre.

O educatiune politica precum ar fi acésta, voimu noi se dámu poporului nostru? Óre magarii si sasii asia isi prepara pe popórale lor pentru lupte politice? Ce erau óre comitatele vechi pana in a. 1848 si ce sunt ele in Angli'a pana im epoc'a nóstra? Totu atátea cluburi, totu atátea corporatiuni care iau initiativ'a in nenumerate cestiuni, nu numai locali, economice si administrative, ci in tóte cele strictu politice. Pentru-ce óre „Pester Lloyd“ cá celu mai de frunte organu gubernamentale, cere de atáti ani cu rara perseverantia desfiintierea totala a comitateloru si centralisarea pana la unu cuiu ce ai se bati intr'unu parete? Pentru-cá se estermine din popóra ori-ce dreptu de initiativ'a in ori-ce afaceri publice, si cu atátu mai virtosu in ale politiceii militante. Cu o lovitura doue musce; nimicindu autonomi'a municipale, ajungu la centralismulu celu mai riguros, precum nu exista nici in Russi'a, infunda si gurile nationalitatiloru si le trantesce in nasu usile localeloru de adunari, nu le suferese fia reprezentate nici in vreunu parlamentu. In fine se nu uitamu, cá nici lege de reuniuni si adunari nu exista si nu voru se o faca, ci se ajuta cu surogate sub forma de ordonantie ministeriali, care aparu, disparu, sau se schimba si prefacu dupa voi'a sau capritiulu ministrului.

Se admitemu pe unu momentu, cá la cutare poporu lipsesce spontaneitatea absoluta, prin urmare si ori-ce initiativ'a privata, cá inse existe vreunu clubu, comitetu, guvernulu centrale, dela care ar emana tóte initiativele in tóte directiunile. Se bagamu bine de sama: cá-ci daca'i lipsesce spontaneitatea, sau adica daca elu nu are consciinti'a de sine si nici vointia propria desvoltata, atunci e proba invederata cá elu dórme dusu cu toti pastorii sei, sau ce ar fi blastemu si mai mare, cá e degeneratu, coruptu, dedatu cu sclavi'a cá jidovii in captivitatea egipténa cu cép'a si cu aiulu; acelu poporu nu te aude, nu voiesce se te audia, sau nu te pricepe si in fine te dá chiaru elu victima tiraniei. Istori'a omenimei ne dá nenumerate exemple de feliulu acesta, pe care si „Telegrafulu romanu“ le cunóscé fórte de aprópe, cunóscé si sublimile, dara si tragicele casuri, in care astadi ti se striga Hosiannah si preste o septemana: Se se crucifiga, mai tardiu éra si Vivat si preste cátuva timpu din nou: Pereant. Aura popularis.

Poporulu Franciei este mare si gloriosu, la grande Nation o numescu laudatorii ei; dara cu tóta marimea si glori'a sa ea a trecut prin cele mai infricosiate desastre si suferintie fara nume, pamentulu ei a fostu calcatu de atátea-ori si devastatu de cátra vrasmasi straini; intre 1840—45 ajunsese cá asia numit'a Pentarchia européna se planuiesca impartirea ei, cá odinióra pe a Poloniei; éra evenimentele dela 1870 ne sunt in próspeta memoria la toti. Si care va fi fostu óre adeverat'a cauza a aceloru umiliri? A fostu puru si simplu educatiunea ce s'a datu poporului intregu prin legi, prin scóla si prin bisericu sub tóta lung'a domnia despotica a regiloru din famili'a Bourboni-

loru, apoi si sub imperialismulu Napoleoniloru. Adeca poporului propriu, burgiesiei si tieranimei nu i s'a datu nici-o educatiune politica, nu a fostu suferitu cá necum se ia elu dela sinesi vreo initiativ'a in vreo cestiune politica, dara nici macaru se cutedie a întreba de câte ceva. „Taceti“, i se strigá poporului, „voi nu sciti, nu pricepeti nimicu; tóta puterea e dela Ddiu (dela diavolul nu e nimicu?); dati regelui ce este alu regelui“. Sau precum se dicea in aceleasi timpuri in Austri'a Erste Pflicht des Unterthans ist zu zahlen und die zweite zu — schweigen.

Urmarea acestei educatiuni despotice, sau mai exactu, lips'a totala de educatiune politica a fostu, cá in momente critice, in catastrofe mari, poporulu nepricependu nimicu din câte se intemplá in patri'a lui si afara din ea prin pregiuru, luá de regula positiune passiva, sau cá mergea in care parte ilu gonia despotismulu, pana ce dedeau cu totii in branci. De aici apoi s'a latitu despre francesi opiniunea care se mai sustine pana astadi, cá adica ei sunt cá femeile care voru se fia dominate, sau mai la intielesu, cá femeii a respecta numai pe acelu barbatu, care scie se comande si de care ea se teme. O insusire fórte periculósá acésta; ea este mam'a despotismulu si a sclaviei intre tóte impregiurarile.

Cu totulu altulu este modulu de cugetare alu angliloru in privintia spontaneitatiei si a luarei de initiative din partea poporului. Acelu poporu venosu si venjosu a luptatu preste doue sute de ani cu aristocrati'a de sange si cu regii sei pentru libertatea actiunei sale in tóte cestiunile, nu numai de natura privata, ci si in cele de caracteru si de importantia politica superióra. „Cátu se póte mai puçina initiativ'a gubernului si cu atátu mai multa poporului, societatiloru, reuniuniloru, consortieloru, particulariloru.“ Acésta este regul'a vietiei poporului anglo-saxonu; acésta regula si educatiune produce si in republic'a nordamericana tóte minunile acelea pe tóte terenele activitatiei omenesci, la a caroru vedere lumea stá cá incremenita si i se pare cá citește intru o mie si una de nopti. Se fia ori-carui poporu rusine chiaru de umbr'a sa, daca astépta dela câte 9—10 ómeni numiti gubernu, cá se faca aceia totu pentru toti, pentru tier'a intréga, éra multimea se nu aiba a face altuceva, decât se astepte cá proletarii din Rom'a imperatoriloru: Panem et Circenses, apoi se se puna pe fóle si se traga la somnu pe sub arbori si coridóre, éra carturarii lor se alerge dupa fluturi.

Spre a dá exemple de spontaneitate si de luarea initiativei din partea poporului ne prea departaramu in tieri straine. Au nu vedemu noi ceea ce se intempla in vecinatatea nóstra, in Romani'a, la ómeni de o limba si origine cu noi? Sunt douedieci si siese de ani, de candu unu Constantin A. Rosetti si toti amicii sei politici punu cea mai incordata silintia intru a desteptá in poporu consciinti'a de sine si spontaneitatea, a'lu desvetiá si abate pentru totdeauna dela invetiulu secularu sbentu in sinesi dela despotismu, cá se astepte totulu, chiaru si plóia si caldura totu numai dela centru, dela gubernu, éra elu se stea cu manile incrucite, cá se'i cadia porumbii fripti in gura. Diariulu „Romanulu“, o multime de alte scrieri, adunari, reuniuni sunt totu atátea martore ale acestei silintie, cá resultatu alu convictiunei, cá nici-unu poporu nu va fi in stare de a se emancipá, daca nu va invetiá se ia elu insusi initiativ'a dupa cunoscut'a sententia a lui Daniil O'Connell, carele candu vorbiá in Meeting-uri cátra compatriotií sei irlandi, mai de multe-ori incepea asia: Sclavi nascuti, au nu sciti voi cá celu ce voiesce se fia liberu, trebuie se incépa elu mai ántaiu?

La noi inse sunt si ómeni, a caroru atitudine politica sémena fórte tare cu clopotele, care prin bombanitul loru chiama preste totu anulu pe ómeni

la biserica, ele inse nici-odata nu descindu din turnu cá se pasiésca la altariu sau se urce la amvonu. „Tel. rom.“ cunósce cá si noi pe acésta classe de patrioti, carii pléca cu mare curagiu la placinte inainte, la resboiu inapoi.

Tóte bune si frumóse; dara „Tel. rom.“ „asia scie cá existe unu comitetu centralu electoralu, a carui missiune nu crede se se fia tier-muritu numai pe langa compunerea unui memorandu etc. etc.“; si éra si mai la vale: „Ne-ar fi placutu, candu comitetulu ar fi fostu unu spiritus movens pentru toti etc. etc. (Vedi Nr. 47).

Critic'a facuta comitetului e aspra; este inse curatu de competent'i a si chiaru datori'a lui se respundia la ea, daca va aflá cu cale. De alta parte nici pe „Tel. rom.“ nu l'ar fi costatu nici-unu picu de ostenála cá se traga ori-ce informatiuni ar fi voitu si ori-candu, immediatu din cea mai apropiata vecinatate, din strad'a in care se afla si redactiunea sa, de ex. dela fostulu dn. presedinte, sau dela celu actuale, sau dela secretariatu, dela cari ar fi aflu definita atátu sfer'a legala de activitate a comitetului, cátu si actiunea lui de pana acum, midiulócele de care nu dispune si mai multe altele. Dupa-ce inse acésta nu s'a intemplat, éra de alta parte in publicu se escara nedumeriri, noi cu risiculu de a ni se imputá lipsa de discretiune si de tactu absolutu necessariu in afaceri politice chiaru, si la popórale cele mai libere, cu alta ocaziune vomu trage la o parte velulu de pe unele impregiurari, care si asia au intratu in dominiulu secretelor publice, in cátu pe aici pe la noi le canta passerile pe coperisiele caselor, au remasu inse pana aci necunoscute in tinuturi mai departate.

(Va urmá.)

— Sibiiu. (Dela sinodulu archidiecesei gr.-or. romane. — Continuare). Siedinti'a V din 29 Aprile st. v. a tinutu fórté multu. Sinodulu se ocupá in aceea cu activitatea senatului scolariu, examinata prin o comisiune, alu carei raportoru era profes. gimn. dela Brasiovu dr. Nic. Popu. Dupa-ce se trecu preste modulu distribuirei unui ajutoriu de 1400 fl. la docenti si preste conferirea stipendiilor vacante, se incinse o discussiune prea lunga asupra censurarei manuscrisurilor de carti scolastice intrate la consistoriu pe cale de concursu, dara inca necensurate, asupra depunerei examenelor de calificatiune si a conferentilor invetiatoresti, care se tinu fórté neregulat, din cauza mai virtosu cá invetiatoriloru nu li se dau bani de drumu nici macaru cáte 40, 50 cri pe di, aci apoi se mustra si protopopii, cá nu stau mai cu ánima de convocarea conferentiloru, se cere cá se se faca visitatiuni canonice mai dese (care inse costa éra si bani). In partea II din raportu vine classarea scóloru confessionali, care éra si dá multa materia de discussiune; anume dupace comisiunea propusese, cá impartirea dupa categorii se se faca mai evidenta:

Deput. Anania Trombitasiu constata, cá „scólele nóstre inainte de proiectu s'au impartitu in scóle capitale si poporale. Proiectulu inse le imparte in modulu urmatoriu: scóle elementare (de cari se tinu cele cu 6 clase 6 invetiatori, 4 clase 4 invetiatori) si scóle superióre, de care noi n'avemu nici-un'a. M'am acomodat si in raportu proiectului.

Dep. Ilarionu Puscariu cere, se se faca distinctiune si in raportu intre scólele elementare cu 1, 2, 3, 4 clase. Daca figurédia titulu: scóla de fetitie, se se amintésca si despre scólele de baiati, cá-ci stau in legatura.

Dep. Anania Trombitasiu si-a compusu astfelu raportulu in punctulu acesta, pentru-cá sinodulu si-a exprimat dorinti'a acésta in anulu trecut.

Dupa-ce referentulu pledéza pentru propunerea comisiunei, se primesce.

Cu privire la scólele medii deput. Nicolau Cristea observa, cá in raportu se amintesce numai despre gimnasiulu din Brasiovu si Bradu, si se ignoréza cu totul celu din Naseudu si propune: cá in sesiunea viitóre consistoriulu se vina cu unu raportu, prin care se clarifice positiunea gimnasiului din Naseudu — cá-ci dupa parerea sa nu trebeu ascris cu totul confessiunei greco-catolice. — Se primesce.

Totu la punctulu 3, comisiunea observa se se faca evidente in raportu si scólele de fetitie, unde se lucra lucruri de mana. — Se primesce.

Cu privire la punctulu 4 liter'a G. unde se arata sum'a incassata dela poporu prin repartitiune in anii 1881, 1882 si 1883, comisiunea constata, cá e o mare disproportiune, fiindu sum'a din 1880 — 46,298 fl., din 1881 — 124,258 fl., din 1882 —

53,998 fl. Disproportiunea e batatóre la ochi; comisiunea cere deslusire.

Dep. A. Trombitasiu, cá referente scolaru, arata cá caus'a sunt datele neesacte, ce vinu la consistoriu dela protopresbiteri.

Dep. D. P. Barcianu propune: se caute consistoriulu, cá datele se fia pe viitoriu cátu se póte mai esacte. — Se primesce.

Cu privire la liter'a F. Nr. 1 despre numerulu catecumenilor dela scólele straine, comisiunea cere se se faca o evidentiá mai mare, aratandu-se nrulu si celoru ce au fostu in anulu trecut, spre a poté face comparare.

La cestiunea acésta vorbescu deputatii: Titu Gheaja, Anania Trombitasiu, Eugenu Brote si Joanu Ratiu. Se primesce propunerea comisiunei.

Dupa conspectulu generalu se constata, cá sunt in unele protopresbiterate, precum in protopresbiteratulu Geoagiu I, 10 comune, in Zarandu 20 comune; sunt apoi altele, unde sunt puçini elevi, precum in Alba-Jul'a 40% etc. Consistoriulu se caute prin protopresbiteri a ameliorá starea acésta.

Deput. Rubinu Patitia arata, cá chiaru in averea fonduriloru scolare se observa scadiamente batatóre la ochi. Asia d. e. fondulu scolaru din Campeni din conspectulu din anulu acesta se vede, cá a scadiutu multisioru, fara se se arete cauzele; de aceea propune: cá la facerea conspectului Venerabilulu consistoriu se compare starea actuala a fondului cu cea de 5, 6 ani mai inainte, spre mai mare evidentiá si daca afla ici-colea scadiamente, se se caute cauzele acelora.

Dep. Eugenu Brote observa, cá de o parte s'a votatu in sinodu compunerea unui regulamentu pentru cercetarea averiloru bisericesci, pe de alta parte evidenti'a nu se tine in conspectu, ci in ratiocinii.

Dep. An. Trombitasiu observa, cá si aci caus'a sunt datele neesacte, cari vinu la consistoriu.

La deslusirea ceruta din partea Dr. Joanu Popu cu privire la punctulu, unde se dice, cá mesuri esceptionale s'au luat din partea consistoriului fácia de comitetele parochiale din Sebesiu si Orascia, deput. Ananie Trombitasiu raspunde, cá mesurile acelea s'au luat din cauza cá nu s'au supusu inaltelor ordine consistoriali.

Deput. Joanu Gallu constata, cá noi amu dispune de fonduri, dara nu sunt aprobate de gubernu; multe comune sunt in procesu, precum Albacu, Vidr'a etc.

Se primesce propunerea comisiunei.

Partea III, despre impregiurarile ce impede progressulu invetiamentului popularu, se ia spre sciintia; in ce privesce sporirea oficialiloru consistoriului si salarisarea lor, sinodulu decide se remana cestiunea in stadiulu, in care a fostu pana acum, pana se va asterne raportu specialu in caus'a acésta.

In ce privesce inse datele de cifre, comisiunea preste totu e de parere se fia cátu se póte de clare.

Cu aceste se inchiaie siedinti'a la 2 óre; siedinti'a viitóre se anuntia pe máne la 9 óre, ordinea dilei continuarea raportelor.

In siedinti'a VI din 30 Aprile st. v. dupa ce se decide cu unanimitate, cá in urmatóri'a di se se celebredie unu parastasu in memori'a fericitului mitropolitu Andreiu si a binefacatoriloru Em. Gozsdu si Andronicu, lucrarile se incepu cu petitiuni si cu interpelatiune a deputatului D. Comsia despre „irregularitati ce s'ar comitte cu ocaziunea hirotonirei, cá se pretindu sub diferite preteste tacse nenumerate dela candidatii de preotie“, la care presidiulu promise cá va raspunde in una din siedintiele viitóre. Se mai facu alte doue interpelatiuni relative la neregularitatea si la actele de processe dela S.-Sebesiu si Orascia (cunoscute si publicului din certele vedute in diarie.) Mai vine si unu processu disciplinariu alu fostului docente J. Metiu in Resinariu; se mai intorcu la cestiunea censurarei cartiloru scolastice si la planulu de invetiamentu; éra candu sinodulu ajunge la cestiunea stipendiiloru destinate pentru studentii dela scólele gimnasiali si dela facultati, se incórda o discussiune si mai lunga, inse fórté instructiva mai virtosu pentru acei studenti si acei parinti, cari pretindu ajutorie intr'unu tonu, cá si cum aru fi numai densii concurenti. Lunga a fostu acea discussiune, nu ar fi stricatu inse cá se fia resultatu din ea informatiuni si mai exacte in interessu nu numai particulariu, ci si generalu. Ocaziune la desbaterea lunga s'a luat dela doue stipendie de cáte 500 fl. care inse s'au intinsu la altele vreo 19, precum vomu vedea in altu Nr.

(Va urmá.)

Din capital'a Ungariei.

Merita a se inregistrá câteva sciri mai noue. Dupa Rosaliile gregoriane camer'a deputatiloru isi reincepu lucrarile sale, perdú inse primele siedintie cu discussiuni despre immunitatea a trei deputati ceruti din partea tribunaleloru criminali mai alesu pentru casuri de duelle si de calunnii; dupa acestea urmara interpelatiuni si propuneri in caus'a ciangailoru adusi din Bucovin'a, din cari inse celu mai puçinu $\frac{1}{3}$ parte stau se móra de fóme, golatate si de puturile baltiloru. Cu acésta ocaziune mai cadíu o masca. Se disese adeca mai inainte, cá nu gubernulu, ci éca asia, natiunea magiara cere a loru aducere in tiéra; acuma inse dupace dela natiune s'au adunatu abia 35,000 fl. pentru ciangai, deputatii pretindu cá se le dea ajutoriu statulu din venitúrele sale, se le darnésca si pamentu, locu de case, materialu, vite de jugu, nutrementu pana la secere si altele multe.

O comisiune croato-magiara s'au adunatu din nou spre a mai cercá odata regularea cestiunei fiumane, care mai bine de 40 de ani este obiectu de cértá si ura intre magiari si croati. Cetatea si portulu Fiume ilu pretindu unii cá si altii cu aceeasi inversiune.

Executarea prea violenta a contributiiloru a provocatu asemenea dissensiuni intre magiari si croati, se crede inse cá acestea se voru impaca prin óresicare moderatiune din partea ungurésca.

O alta conferentia convocata in caus'a castaistrului merita asemenea tóta atentiunea publica. Statulu actuale alu cestiunei este, cá de candu gubernulu ungurescu s'au apucatu se rectifice castaistrulu provisoriu facutu de cátra fostulu gubernu austriacu, s'au cheltuitu pana acuma $16\frac{1}{2}$ milióne fl. v. a. si inca totu nu este gata, éra pre cátu ar si fi, este plinu de erori fórté asupritóre pentru proprietarii de locuri, mai virtosu pentru cei mici, éra de alta parte s'au datu pe fácia multe de favoruri, daca nu si in mesuratura, nesmintitu inse in classificari, din care cauza mii si mii de ómeni ceru blastemulu lui Ddieu mai alesu preste capetele unoru ingineri, precum fusese de ex. si betivulu celu din comitatulu Ternavei mari. Acum au se ésa alte comisiuni in diverse parti ale tieriloru. Deci locuitorii se si taca din nou ochii in patru si se si agerésca audiulu, se nu dóрма. Inteligenti'a nóstra eclesiastica, daca vrea se mai aiba prescuri si parastase, si miréna, daca astépta ajutorie si burse pentru prunci, se desvólte activitate indiecita, pana candu altii cátiva facu politica mare. Bine a disu Fridericu II: Resboiulu si politic'a e conditionata dela stomachu. Flamendii si golanii potu se faca numai politica de cersitori.

Din Romani'a.

Bucuresci. Camerele esite din nouele alegeri s'au deschisu in 10/22 Maiu de cátra Regele Carolu I in persóna cu unu discursu, dintru care unele pasage au si fostu telegrafate la momentu de cátra reprezentantii poteriloru straine la cabinetele lor, cá unele care au o importantia speciala. Acelu discursu de tronu sau mesagiu cum se numesce in limb'a diplomatica, suna asia:

Domniloru senatori!

Domniloru deputati!

Sunt fericitu a me afla astadi in midioloculu nouiloru alesi ai natiunei.

Salutandu-ve de buna venire sunt datoru, inainte de tóte, se multiamescu tieriei pentru linistea si ordinea ce au domnit pretutindeni, in totu timpulu períodei electorale. De si cestiunile cele mai ardietóre erau puse la ordinea dilei, tier'a nu s'a abatutu unu singuru momentu dela manifestarea pacinica si legala a vointiei sale.

Revisuirea legei electorale propusa de adunările precedente, ingrijirile generale ce incongiurau cestiunea Dunarii in nou'a situatiune in care a intratu prin conferinti'a dela Londr'a, si banuelile ce se aruncau cá s'ar medita nooe si mari reforme sociale, tóte aceste erau de natura a preocupa spiritele, a frament'a intrég'a nóstra societate si a pune in lupta opiniunile si interesele cele mai opuse. Cu tóte acestea bunulu simtiu alu natiunei s'a ridicatu mai pre susu de tóte incercarile si tier'a a respunsu la apelulu ce i s'a facutu cu acea prudentia si linisce, care a caracterisatu totudeauna lucrarile poporului romanu.

Acésta noua manifestatiune a intielepciunei si a spiritului politicu, cu care Romani'a s'a condusu in tóte fazele grele ale desvoltarei sale nationale, este o noua dovada cá ea scie a se feri de sgudirile, prin cari au trecut asemenea reforme in alte tieri si cá ea nu va deveni nici-odata unu focariu de agitatiuni si de turburari cari se inspire ingrijiri celorualte state.

Domniloru senatori!

Domniloru deputati!

Raporturile nóstre cu puterile straine sunt din cele mai satisfactóre, cá-ci Romani'a a cautatu totu-

deauna cu stăruința se își atrage simpatia lor. Ea nu a crătiat nimicu pentru a îndeplini angajamentele isvorându pentru densa din tractate, și a executat toate obligațiile ce a luat asupra-și.

Dupa ce prin silintiele sale își a redobândit independența, prin silintiele sale ea a îndeplinitu cu hotărâre toate condițiile, ce Europ'a pusesse la recunoșterea acestei independențe, a făcutu totu ce 'i a statu prin putința spre a se pune în acord cu nou'a stare de lucruri creată de tratatul de Berlin și a fi astu-felu admisa în concertulu statelor europene.

Proclamandu regalitatea și constituindu-se definitiv pe bazele monarhiei ereditare, întemeiată la 1866, pe lângă realizarea vechilor aspirații naționale, ea a voit totu deodată se dea Europ'e o probă și mai învederată de spiritulu seu de ordine și de conservățiune, și au cautat sub această formă o garanție mai multă pentru independența sa națională.

Toate aceste fapte ne dau dreptulu, domnilor senatori și domnilor deputați, se fimu neclintiti în credința, că Europ'a nu va voi se aduca o atingere drepturilor noastre de statu independențe și că nu va cere dela noi se executam deciziuni, la cari nu amu participatu și la cari nu amu consimțitu.

Domnilor senatori!

Domnilor deputați!

Trimisi de încrederea națiunii, pe lângă altele și cu misiunea de a revizui legea electorală, nu me îndoiușcu că veți ști a rezolve toate greutățile nedespilate de o cestiune atât de delicată și de importantă. Insuflându-ve de principiile cari au presăditu la constituirea statulu romanu, ținendu sēma de experiența făcută în timpul de șapte-spre-diece ani și de împregiurările particulare ale țării noastre, veți reuși, în întielegere cu guvernulu meu, se gasiti pentru exercitarea dreptulu electoralu soluțiunea cea mai nimerită, care ocrotindu și mai multu interesele generale va asigura din ce în ce mai multu independența și moralitatea votulu.

Se lucrăm totu în unire spre a completa oper'a începută a organizării noastre interioare! Se ne îndreptăm toate silintiele la întărirea statulu și la realizarea progreselor pacifice ale civilizațiunii. Astu-felu vomu putea privi viitorulu cu încredere și țier'a va bine-cuventa lucrările noastre.

Cătu pentru mine, la lucru că și la datorie, voi fi totu deauna mandru de a me afla în fruntea națiunii. Sesiunea corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol I.

Presedinte alu consiliulu de ministri și ministru de resbelu, J. C. Brătianu.

Ministru de interne, G. Chitiu.

Ministru afacerilor straine, D. Sturdza.

Ministru justiției, Eug. Stănescu.

Ministru de finanțe, G. Lecca.

Ministru agriculturii, industriei, comerțulu și domeniilor, J. Campinenu.

Ministru lucrărilor publice, generalu N. Dabija.

Ministru cultelor și alu instrucțiunii publice, P. S. Aurelianu.

București, 10 Maiu 1883.

Nr. 1,130.

Asia dara regele Carolu I și guvernulu seu „sunt neclintiti în credința, că Europ'a nu va voi se aduca o atingere drepturilor de statu a României independente și că nu va cere dela ea că se execute deciziuni, la care n'au participatu și la care n'au consimțitu“.

Cu alte cuvinte: Guvernulu României este prea decisu a se opune la executarea deciziunilor luate de către puterile europene la conferința dela Londr'a în cestiunea danubiană. De aici apoi se pōte explica și necurmat'a armare a țării întregi. Remane acuma la camere, că se 'și dea și ele votulu lor în această cestiune de interesu su-
premu atâtu românescu câtu și universale.

Din Rusii'a.

Din scirile ce vinu pe fiacare di dela Moscova, se adeveresc preste totu, că pomp'a ce se desvōlta cu ocaziunea încoronării nu 'și mai are parechi'a sa nicăiri. Dupa diariile rusesce „Rom.“ dete unu estrasu scurtu din program'a ce suna pe dio'a încoronării:

La șapte cēsuri dimineața, o salva de 21 tunuri va anunția deschiderea solemnității și clopotele catedralei Înălțării voru suna.

La 8 și jumătate membrii corpulu diplomaticu voru lua în catedrală locurile ce le sunt rezervate.

La începutulu liturgiei, marele duce mostenitoru, înscutit de toti membrii casei imperiale, cari nu voru fi urmați pe Maiestatile Loru, precum și de principii straini, de dōmnele curții și de dōmnele de onōre, se voru duce la catedrală.

Cand se va anunția că totulu e gata, Maiestatile Loru se voru duce în sal'a tronulu. Cortegiulu va fi precedatu de unu detașamentu alu regimentulu căvalerilor gardei calari.

Cortegiulu se va compune din copii de casa ai curții, de maiestri de ceremonie, de primari de sate, de primarii comunelor polonese, de delegatii Finlandei, de presedintii corpurilor de statu, de deputații ale regimentelor casace, de maresalii nobilimei, de guvernatorii generali și de procurorulu generale alu santulu sinodu, de procurorulu senatulu, urmați de heraldi purtandu giuvarele corōnei, apoi va veni parechi'a imperială supt unu baldachin purtat de șiese-spre-diece generali adjutanti.

Voru urmă apoi toti ceilalti generali-adjutanti, dōmnele curții, reprezentantii nobilimei ruse, manufacturierii și fabricantii. Cortegiulu va fi închis de unu detașamentu de cavaleri calari din garda.

Mitropolitulu din Moscova va primi pe Maiestatile Loru și le va adresa unu discursu.

Mitropolitulu din Petersburg le va bine-cuventa și acela din Kief le va boteția cu aisma.

În biserică, parechi'a imperială va face obicinuitele metanii înaintea altarulu, și apoi va sarutā sfințele icōne și se voru asedia pe tronurile țiarulu Mihailu Teodorovici și Alecsis Mihailovici.

Giuvarele corōnei se voru depune la piciorule tronulu, la spatele caruia se voru ține marele marsialu alu curții și maiestri ceremonielor, precum și celelalte personaje atasiate curții, și generalele comandante alu regimentulu căvalerilor din garda, cu spad'a în mână.

Dupa invitarea mitropolitulu din Petersburg, imperatulu va citi profesiunea lui de credință. Dupa această se va începe ceremoni'a încoronării.

Imperatulu va îmbraca mantau'a de purpura și va pune corōn'a imperială. În mână drēptă va lua sceptrulu și în mână stānga globulu imperiulu. Se va sui apoi pe tronu, și va pune aceste două semne ale puterii pe o perna, va face pe imperatēs'a se se apropie și se îngenunche înaintea sa.

Scotiendu-si corōn'a, imperatulu va atinge cu ea capulu imperatēsei, o va pune din nou și va pune în capulu imperatēsei o corōnă mai mică. Dupa ce va îmbraca mantu'a de purpura și își va pune la gât lantiulu ordinulu sf. Andrei, imperatēs'e'a își va relua locul pe tronu.

Imperatulu va relua atunci sceptrulu și globulu. Corurile voru cânta imnulu: Viētia lungă Maiestatiloru Loru, clopotele voru suna și se va trage o salva de 101 tunuri.

Dupa liturgia, mitropolitulu din Petersburg va proceda la ungerea imperatulu pe frunte, pe urechi, pe piept și pe mână. Mitropolitulu va unge apoi fruntea imperatēsei. Ungerea se va face înaintea altarulu. Imperatulu și imperatēs'a se voru împartasi atunci și se voru urca ērasi pe tronu.

Dupa-ce va primi felicitările asistentiloru, parechi'a imperială se va duce la catedralele Blagovescenski și Archangel, de unde se voru întorce la palatu.

Sēr'a va fi unu prandiu de gală în palatulu Granovitaia.

Maiestatile Loru voru manca la o mēsă separată. Corpulu diplomaticu și celelalte persoane, care nu sunt invitate a remanē în Granovitaia palat, voru parasi atunci salele acestui palat, fără a întorce capulu spre usă.

Clerulu și persoanele aparținendu celoru două d'antăiu clase se voru pune la mēsă.

Cătu pentru personajele de a trei'a și a patr'a categorii, precum și marsalii nobilimei, reprezentantii nobilimei ruse, generali, adjutanti, secretarii de statu și persoanele care au funcțiuni la curte, ele voru prandi supt nisce corturi asediate în curtea Kremlinulu.

Dupa mēsă, Maiestatile Loru se voru retrace în apartamentele lor.

În timpul celoru trei zile d'antăiu orasiulu va fi iluminatu și clopotele voru suna mereu.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Joane Margineanu, jude reg. de tribunalu cu soți'a s'a Eufrosina Cristofu, în numele lor și a fiicelor Laura, Cornelia și Maria cu soțiulu seu Octaviu Baritiu, și fiica lor Octavia, precum și a multor amici, cu anim'a frantă de dorere anunția, cum-că fiulu, respective fratele, cumnatu și unchiu

Nicolau Margineanu

dupa unu morbu greu contrasu prin recēla în etate de 22 ani, 2 luni, în 18 Maiu și-a datu blandulu sufletu în manile Creatorelui.

Osamintele repausatulu s'au înmormentatu cu ceremoniele ritulu gr.-cat. în 20 Maiu 1883 d. a. la 4 ore.

Fia-i tierin'a usiōra!

— (Sibiiu). De o septemana intrēga a ploatu în toate dīlele, ēra la munti a ninsu până pe de asupra comunelor. Riurile au ruptu mai multe poduri și iazuri. Atmosfer'a este atât de rece, în cătu familiile cu prunci mai merunti facu focu în casa. Cam aceeași amblare a timpulu domnesce în totu coprinsulu Transilvaniei și mai alesu juru împregiuru pe sub munti. Tergurile de septemana mai nici nu s'au ținutu, din cauza că locuitorii dela sate au fostu împedecați a le cercetă.

Acēsta amblare a timpulu devine atât mai su-
peratōre pentru locuitori, cu cătu de alta parte în comitetulu municipalu alu comitatulu s'a decisu încassarea fără nici-o crutiare a restantiloru de contribuțiuni. S'a vediatu adeca din cifrele publicate de către inspectorulu de contribuțiuni, că în dio'a de 30 Aprile a. e. restantiele au fostu multu mai mari decâtu fusesera acelea nainte cu unu anu. Acestu comitatu alu Sibiiulu ar fi avutu adeca se platēsca la statu în diverse imposit, că restante din alti ani și că aruncate pe 4 luni din acestu anu, sum'a totală de 470,615 fl. 46¹/₂ cri; au intratu înse la cassa până în 30 Aprile numai 202.815 fl. 2 cri; au remasu prin urmă a se plăti restulu de 267 800 fl. În a. 1882 totu în 30 Aprile restanti'a ēra

numai de 198.710 fl. 81 cr., adeca cu 4104 fl. 21 cri mai puțin.

La restanti'a de susu se mai adaoga impositule pe celelalte optu luni ale anulu. Dara acēsta merge de mai multi ani totu asia și ēra-asia, totu asia până'n veciă, nu numai pe la noi, ci în totu coprinsulu țierei, ēra în Ungari'a și mai reu; chiaru capital'a țierei e în restantiă cu câteva milioane. Nu face nimicu; că-ci pentru aceea dn. Beniaminu Kállay ministru de esterne totu e decisu a pune la cale pe natiunea sa, că se propage cultur'a europēna la toate popōrale și în toate tierile din Resaritu. Celu puțin asia au întielesu și au coprinsu toti magiarii concluziunile escelenței sale făcute la finea memorabilelui seu discurtu sau dissertatiune fōrte lungă, ținută în ședinți'a dela Maiu a academiei magiare. Dnulu Kállay a vorbitu acolo că membru alu academiei; asia este, tota lumea înse pretinde că astadata membrulu academicu B. Kállay a vorbitu în numele ministrulu B. Kállay.

— În. Sa c. r. betranulu archiduce Albrecht, generalu inspectoru alu armatei, dupa-ce vizită garnisōnele din cetatea Temisiōrei, veni în Transilvani'a la Clusiu, de unde se astēpta și la Sibiiu. În acelasi timp se prepara o nouă organizare a militiei teritoriale (Honvéd, Landwehr) și formatiunea ei pe regimente, dupa-ce până acum fusesse numai pe bataliōne. Se mai vorbește și de unele mesuri ce aru fi a se luă conformu legii de apărarea țierei (Wehrgesetz) pentru eventual'a organizare a glōtelor (Landsturm).

— (Asupra Nasaudulu) are se ēsa o comisiune spre a investigă în caus'a fondurilor; asia citim în diariile din Clusiu. Ce se fia acēsta?

Documente pentru istori'a anilor 1848 — 9.

(Urmare și fine.)

Dela acēsta batalia și până la 2 Jan. 1849 activitatea lui A. M. Dembulu se marginesce întru asigurarea și apărarea teritoriulu regimentulu românescu de granitiă situatu pe partea vestică, pentru-că magiarii cereau din nou a'lu atacă dintru acēsta parte; deci dara me voiu margini și eu a publică înca numai unele documente, cari potu servi că date istorice, și anume mandatulu comandantulu teritoriale alu regimentulu de granitiă locotenente colonelu Reininger cu dat'a 20 Decembre 1848, adresatu lui Dembulu, care se află în comun'a Poieni; ēta'lu dara:

Auf die Vorstellung der 11-ten Compagnie vom heutigen und den Bericht des Hrn. Lieutenants Dembulu, dass die Magyaren aus Kapnik und Budesti die Regiments-Grenze bedrohen, wird hiemit angeordnet, dass 100 Mann von den im Macod stehenden Populations-Compagnien, Morgen Früh nach Zagra verlegt werden, wo selbe einzuquartieren und zu verpflegen, nöthigenfalls aber zur Besetzung der Regiments-Grenze zu werden sind. Dem Herrn Lieutenant Dembulu sind unter Einem 1200 Patronen übermittelt worden. — Reininger m. p.

Totu cu datulu din acea di mai primesce A. M. Dembulu urmatoriulu ordinu:

Der Landsturm der Magyaren in Kapnik-Bánya, mit Stöcken bewaffnet, der sich nach Dero letzten Meldung vom 19. d. M. nach O. Lapos bewegen soll, wird hoffentlich sich nicht in der Nähe der Militär-Grenze wagen. Doch suchen Euer Hochwohlgeboren Kunde von diesen Stock-Helden zu erhalten um mit den nöthigen Vorkehrungen nicht zu spät zu erscheinen.

In Macod liegen 2 Compagnien, in Telciu zwei, dann die Mannschaft der Ihnen angewiesenen Ortschaften sind ja hinlänglich, diese wehrlosen Magyaren davon zu jagen oder zu vernichten. Wenn Sie Hilfe ansprechen bei diesen beiden Herrn Hauptleuten, so benachrichtigen dieselben das Regiment mit einem gut berittenen Grenzer. Diese Demonstration der Szigether Magyaren steht in genauer Verbindung mit jenen bei Zilach und Somlyó, gegen die die Unserigen ausmarschirt sind, um sie aus dem Felde zu schlagen. — Reininger m. p.)*

În nexu cu aceste dispozițiuni este și urmatoriulu ordinu, dela 22 Decembre 1848 adresatu capitanulu octogenariu Danielu Borocelu și locotenentulu Dembulu:

„Die marmoroscher Rebellen, haben sich von Dragomirfalva gegen Kápnik und Lapos-Bánya zurück gezogen und saugen das Laposerthal durch Requisitionnn aus. Auch ist es ihnen gelungen eine Convoy mit Victualien für die Unserigen hinweg zu nehmen. Die Bewohner des Laposcher Thales gehören zu Siebenbürgen und haben zur österreichischen Fahne geschworen und sich anhänglich bewiesen. — Sie zu schützen und das Regiment kräftig zu decken, hat die von Macod nach Zagra verlegte Compagnie nach Poieni zu marschiren, allort auf die Compagnie des Herrn Lieutenant Georgitia zu warten, welche von Telciu Morgen d. Mts. aufbricht. In Poieni hat Herr Lieutenant Dembulu das

*) Reu ēra informatu vice-colonulu Reininger despre armatur'a insurgentiloru magiari pe la 20 Dec. 1848, candu acum comandă generalulu Josef Bem pe magiari.
Not'a Red.

Comando über beide Compagnien zu übernehmen, und mit dieser Division nach Larga zu marschiren, sofort Grosi und Felső-Szőcs zu besetzen. Von diesen 3 Dörfern, haben die Patrouillen gemischt mit Provincialisten nach allen Richtungen ausgeschiedt zu werden, Kunde vom Feinde einzuziehen und alle seine Unternehmungen zu vereiteln und ihm wo möglich Schaden zuzufügen. In Felső-Egres ist ein Unterofficiers Posten von 20 Mann als Verbindung mit Poieni und Larga aufzustellen. Diese Aufstellung kann nicht als exponirt betrachtet werden, da sie in einer coupirten Gegend gewählt und die ganze Populace der Provincialisten für uns ist, und bei einem Zusammenstoss mit dem Feinde thätigen Antheil nehmen wird. Sie ist eine Flanken-Stellung, die den Feind in Kapnik und Nagy-Bánya, bei einem Vorrücken nach Dees, in Flanke und Rücken ungestraft nehmen kann. Doch würden alle diese Vortheile schwinden, wenn nicht Ordnung und Mannszucht unter der Mannschaft gehandhaftert würde und die Provincialisten nicht mit Schonung und Achtung behandelt würden etc. — Reininger.

Éta că si din acestu mandatu se pôte vedea, cine suga pe atunci poporul; se mai cunoşce totu odata, care parte se stradiuă a sustiné ordinea si disciplin'a intre cetele sale. Se incetedié dara cei dela „P. Lloyd“ cu batjocurile si minciunile lor, că-ci romanii nu au comisu nici-o hotiă, nici-o talcharia, de-ore ce jafurile nu sunt de natur'a lor, la asia ceva se pricepu de minune cei de pe pustele intinse ale Ungariei.

In 2 Ianuariu 1849 s'a intemplat batali'a dela Mocodu, candu magiarii au intratu pe teritoriulu regimentulu romanescu de granitia; bubuitulu tunurilor se audia in Zagra. Dembulu jacea pe patu, din cauza că la 28 Decembre cadiuse calulu cu elu intru o prepaste si'lu confusione forte reu. Eu alergu la elu si'i aducu acésta scire trista; elu se ridica, deschide feréstr'a si se convinge despre batali'a din apropiare. Ce'i remane alta decât a cercă se scape. Elu incalecă cu nobilulu Joanu Popu dela Chioru, carele nu voia se se despartia de elu, si merge la Gaureni, unde au statu doue dile la invetiatoriulu Gavrilu Popu fratele maiorulu Leo Popu tatalu generalulu si adjutantulu Mai. Sale Franciscu Josifu I. Leonida Popu, pentru-că nu erau in stare a merge mai departe. De aci au plecatu dupa 2 dile la Bichisiu, apoi la Parva, unde au statu alte 2 dile si 3 nopti, dara fiindu-că poposirea lui la acestu locu eră impreunata cu periclu, pentru-că magiarii incepusera a cutrieră tôte valile si tôte satele, au trebuitu se se retraga la munte, unde si-au aflatu adapostulu intr'o coliba de véra. Aci au petrecutu până in 10 Februaru 1849 si numai din indurarea bravulu granitieru betranu Callini dela Parva, care atātu pentru elu, cătu si consociulu seu nedespartitu Joanu Popu le ducea farina de cucurudiu si branza, că se pōta trāi macaru cu mamaliga. Bravulu Callini indeplinia acésta bunetate crestinésca totudeauna in timpu de nópte, pentru-că se temea se nu fia descoperitu si eră ingrijatu si de viét'i'a Dembului, dupa care maiorulu Bánffy cantă din respoteri prin patrolele ce le trimitea in deosebite directiuni.

La 10 Fauru betranulu Callini trimite pe granitieriulu Selagianu dela Parva, că se'i spuna că magiarii s'au retrasu de pe teritoriulu regimentulu. Dupa acea scire Dembulu trecendu la Rebra in 16 Februaru 1849 s'a prezentatu la comandantele teritoriale capitanulu Dietz, care l'a avisatu la colonelulu Urban, care in 2 Martiu 1849 'ia trimisu urmatoriulu ordinu:

„Herr Lieutenant Dembulu geht mit 91 Mann bewaffnete Grenzer nach Poiana Stampi, Herr Hauptmann Dietz reihet zum 3. Bataillon ein was nöthig und tauglich, übergiebt den Rest an Lieutenant Michailasiu. Herr Oberlieutenant Domide erfolgt an Dembulu 50 fl. Cm. und Herr Lieutenant Dembulu übernimmt den Regiments-train in Campu-lungu.“

Tihutia, 2 März 1849.

Urban m. p., Oberst.“

Din aceste tôte se pôte vedé, că Dembulu nu a fostu comandante de banditi, de hoti si talhari, că elu cu romanii lui nu a pornitu pentru a fură totu ferulu, plumbulu, argintulu si aurulu; ci a pornitu pentru a aperiă chiaru curtile domniloru feudali in contra furiei revolutionarie, care mergeau in trupe numeróse la furatu si omoritu fara nici-o esceptiune. A. M. Dembulu si toti oficiarii c. r. de nationalitate romana activi si pensionati, pe langa ce au fostu

obligati in puterea juramentulu lor a impliní ordinele superioriloru legitimi, au fostu si datori se apere atātu pe poporul romanescu, cătu si pe celu magiaru de asemenea atrocitati barbare.

Vasiliu Sânveliu, nepotulu lui Luca Sânveliu alu lui Grigore Rauosu din Burbuleni.

Bibliografia.

— Scól'a practica. Magazinul de lectiuni si materii pentru instructiunea primara, de Vas. Petri. Naseudu, 1 Maiu 1883. Nr. 2. Tom. II. Apare la prim'a fia-carei luni in numeri de câte 2 côle, si costa pe anu 3 fl. platiti inainte. Abonamentele se facu la: Redactiunea „Scôlei practice“ in Naseudu (Naszód, Transilvania).

Sumariulu: 1. „Corpulu omenescu.“ Lectiune practica de invetiamentulu intuitivu, lectiunea a trei'a: Manile (bsăciile). — 2. „Tractarea Legendariulu“ (2. O fapta nobila). — 3. „Din reuniunile invetiatoriloru.“ Protocolulu adunare generale ordinare a II-a a Reuniunei invetiatoriloru romani gr.-cat. din jurulu Gherlei, tinuta in Gherl'a la 21 si 22 Septembrie st. n. 1881. — 4. „Varietati.“ — 5. „Bibliografia.“

— Legendariu sau Carte de cetire pentru scôlele populare. De Vasile Petri. Partea I. Pentru alu 3-lea si alu 4-lea anu de scôla. Sibiu, 1878. Tipariulu tipografiei archidieceane. Pretiulu unui exemplariu legatu 45 cri.

— Actulu de fundatiune alu scôleloru nationale romanesci din Brasiovu si Legatele concetatiénului Joanu Juga de Baci'a. Editate si provideute de Joanu G. Joanu si Constantinu J. Juga. A dou'a editiune. Sibiu, 1883. Tipariulu tipografiei archidieceane.

— Elemente din constitutiunea patriei, sau cunoscerea drepturilor si detorintieloru cetatienesci. Pentru scôlele populare si adulti. Editiunea II-a. Reveduta si adausa. Cu aprobarea comisiunei scolastece archidieceane. — Blasiu. Tipografi'a seminariulu gr.-cat. 1880. Pretiulu: Legatu 20 cr. v. a.

— Nôu'a biblioteca romana. Jurnalulu belletristicu-literariu. Apare in Brasiovu la tipografi'a Alexi, editiune eleganta la 1 si 15 ale fiacarei luni. Nrulu 19. Tomulu I. Abonamentu pe unu anu fl. 7, pe unu semestru fl. 3.60. Pretiulu unui numeru 30 cruceri — 75 de bani.

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a in 24 Maiu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru unguresca cu 6%	120.50	20.30
I emisiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orientalu ung.	91.75	92.—
II emisiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orient. ung.	112.75	113.25
Oblig. de statulu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	99.25	98.75
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	137.25	137.50
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentulu	99.20	99.15
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	98.20	98.—
Obligatiuni urbariale temesiane	98.50	98.—
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	97.50	97.25
Obligatiuni urbariale transilvane	99.20	99.—
Obligatiuni urbariale croato-slavone	99.—	99.—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecime de vinu	97.25	97.50
Datorie de statulu austriacu in chartie	78.50	78.20
Datoria de statulu in argintu	78.90	79.—
Rent'a de auru austriacu	98.75	97.90
Sorti de statulu dela 1860	132.50	140.40
Actiuni de banca austro-ung.	834.—	829.—
Actiuni de banca de creditu ung.	310.—	312.—
Actiuni de creditu aust.	304.—	304.60
Serisuri foneiari ale institutulu „Albin'a“ dela Sibiu	—.	100.30
Galbini imper.	5.66	5.65
Napoleonidorulu	9.51	9.51
100 marce nemtiesci	58.55	58.55

Pretiurile cerealeloru si altoru obiecte de traiu au fostu la 22 Maiu st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	6.70—7.50
Grâu, amestecat	1 „	5.50—6.30
Secara	1 „	5.80—6.—
Papusiou	1 „	5.10—5.50
Ordiu	1 „	5.—6.—
Ovesu	1 „	2.50—2.90
Cartofi	1 „	1.60—2.40
Mazare	1 „	8.—10.—
Linte	1 „	10.—11.—
Fasole	1 „	5.—6.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	74.—76.—
Untura (unsóre topita)	50 „	76.—78
Carne de vita	1 „	42—44
Oua de 10	1 „	—20

Minunea industriei numai 4 florini

unu orologiu-pendulu provideutu cu patentu c. r., suna la óra si la jumetate de óra, in rama din lemnu de nucu, poleitu finu, cu greutati de bronzu. — Afara de aceste calitati eminente acestu orologiu mai are si acea insusire neplatita, că

c. r. cadranu patentatu luminédia pe intunereu cu o lumina violeta forte frumoasă si magica, éra pentru acea lumina intnsiva se garantédia 10 ani.

Multe sute de cumperatori cari au vedutu si cumperatu orologiulu acesta, au fostu că fermecati prin acésta

efinatate de necreditu, precum nici că s'a mai vedutu.

Afara de acésta ne tinemu de a nóstra datorintia că se reflectamu pe toti cititorii, că de candu existu orológe ceva asemeni, practicu si necreditu de efintu nu s'a mai vedutu si pôte că in o suta de ani — nici nu va mai fi

Avertisementu.

Aceste orológe prin mine anunciate cu 4 fl. póta pe cadranu in litere aurite inscriptiunea: „Patent“.

Orológe care sunt anunciate de alte firme cu 2 fl. 20 cri, sunt de nimica si eu le vendu aceste cu 1 fl. 50 cri.

Nu mai puçinu de observatu sunt si pretiurile aici notate despre orológe de bosunariu, a caroru efinatate numai admirare póte produce.

3834 orológe de bosunariu cilindre

din celu mai finu auru-double frantiozesu, regulate pe minutu, mai inainte fl. 14, acum numai fl. 4.95. Fôrte eleganta; garantia pentru ambletu corectu 5 ani.

2325 orológe cu anghira

pe 15 rubinuri cu aretatoriu de secunde, fôrte finu repassatu pe secunda, mai inainte fl. 21, acum numai fl. 7. Cutiela sunt din celu mai finu argintu-nicol sau auru-double. 5 ani garantia.

3650 orológe remontoir

din veritabilu auru-double, fara cheia de intorsu la tórta, cu mecanismu finu regulatu de nicolu; celu mai bunu si celu mai efintu orologiu din lume, mai inainte fl. 24, acum numai fl. 8.50.

1400 orológe remontoir veritabile

din argintu veritabilu de 13 loti probatu, fara cheia de intorsu la tórta, cu mecanismu la aretatoriu si veritabilu mecanismu nicolu privilegiatu, repassatu pe secunda, cu pretiu necreditu de efintu, dara adevratu, care nu a mai fostu; mai inainte fl. 35, acum numai fl. 14.

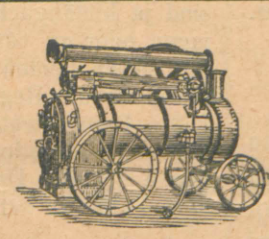
De si pretiulu este asia fabulosu de efintu, se dá gratis la fiacare orologiu de bosunariu unu lantiu de auru-double.

Comande prin posta că si prin telegrafu, care se voru efectua cu rambursa postala sau dupa tramitarea sumei, sunt a se adressá la

(159) 1—3 F. Schapira, depôt principalu de orológe, pendule patentate Vien'a, II., Schiffamtsgasse 20.

O mósia inteligenta

care si-a castigatu cunoscintiele necesarie in specialitatea sa la clinic'a de mositu dela universitatea c. r. din Vien'a, isi permite a recomandá onorabileloru dómne serviciile sale in casurile eventuale apartinetóre de specialitatea sa. Dens'a vorbesce limbele: romana, germana, italiana, unguresca, sasésca si bóhema. Locuinti'a: Strad'a Poplacei Nr. 11. (158)

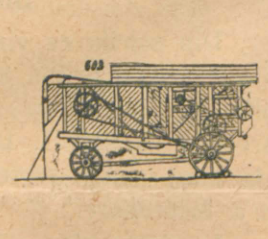

RANSOMES, HEAD & JEFFERIES

AGENTU GENERALU

J. GROSSMANN

BUDAPEST'A

ANTAIA FABRICA UNGURÉSCA DE MASINE DE AGRICULTURA

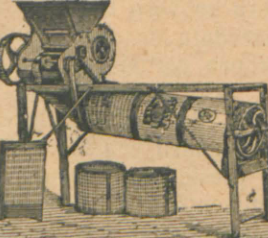
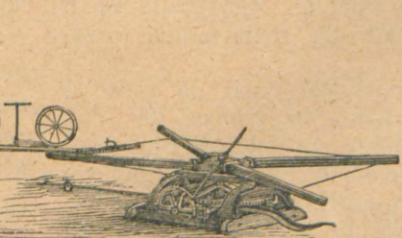
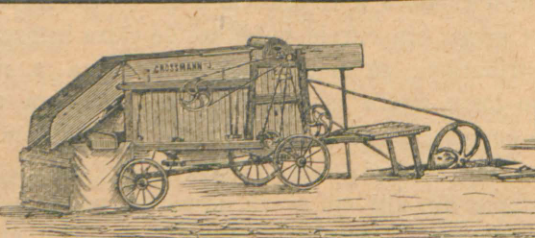
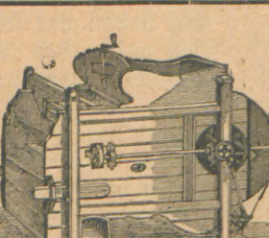
ALUI

GROSSMANN & RAUSCHENBACH

BUDAPEST'A

(157) 2—6

Pentru comande binevoitóre sau visite la etablissementulu nostru ne rugamu frumosu.

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu

Tipariulu lui W. Krafft.